

АНУЛЮВАННЯ ЛІЦЕНЗІЇ НА ПРАВО ПРОВАДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ: ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ

У статті досліджено підстави та особливості застосування санкцій, пов'язаних з анулюванням ліцензій на право провадження професійної діяльності на фондовому ринку. Анулювання ліцензії призводить до припинення права на здійснення професійної діяльності на фондовому ринку. Підставою для застосування такої санкції є господарське правопорушення, а метою — припинення порушення та ліквідація його наслідків.

Запропоновано впровадження примусового продажу через систему електронних торгів або на фондовій біржі частки в статутному капіталі/пакета акцій професійного учасника фондового ринку.

Виділено процедури відкликання ліцензії, припинення дії ліцензії та визнання ліцензії недійсною. Відкликання ліцензії визначено як адміністративний захід впливу, змістом якого є припинення за рішенням НКЦПФР права на провадження ліцензіатом окремого виду професійної діяльності на фондовому ринку. До підстав припинення ліцензії віднесено її втрату, пошкодження, переоформлення, непереоформлення у встановлений законом строк, скасування ліцензування виду господарської діяльності. Підставами визнання ліцензії недійсною визначено несплату за видачу ліцензії у строк, визначений законом, видачу ліцензії з порушенням вимог закону, у тому числі за наявності підстав для відмови у видачі ліцензії.

Ключові слова: цінні папери, адміністративно-господарські санкції, анулювання ліцензії, зупинення ліцензії, відкликання ліцензії, недійсність ліцензії.

Кологойда О. В.,

*доктор юридичних наук, доцент,
доцент кафедри
господарського
права юридичного
факультету
Київського
національного
університету
ім. Т. Шевченка*

Адміністративно-господарські санкції визначено статтею 238 Господарського кодексу України [1] (далі — ГК України). Вони є основним видом санкцій за недовірні правопорушення на фондовому ринку. Ці санкції за своїм характером є публічно-правовими [2, с. 10] і застосовуються до учасників фондового ринку за порушення ними правил здійснення господарської діяльності. Закріплення поняття адміністративно-господарських санкцій та їх виділення в окрему самостійну групу в ГК України стало новелою в законодавстві [3, с. 354]. Проте аналіз чинного законодавства України та правозастосовчої практики свідчить, що визначені законом підстави анулювання ліцензії у фондових охоронних правовідносинах не завжди містять склад адміністративного правопорушення.

Процедури відкликання ліцензії, припинення дії ліцензії та визнання ліцензії недійсною взагалі чинним законодавством України не врегульовані. Це обумовлює актуальність та нагальну потребу в проведенні дослідження відповідних правовідносин та розробки пропозиції щодо внесення змін і доповнень до чинного законодавства з метою врегулювання процедур застосування зупинення, анулювання, відкликання, припинення та визнання недійсними ліцензій на право здійснення професійної діяльності на фондовому ринку.

Питання застосування адміністративно-господарських санкцій досліджували у своїх роботах В. С. Щербина, О. М. Вінник, О. А. Заярний, З. Ф. Таткова, Е. Е. Бекірова, Є. С. Янкова, Н. А. Берлач, І. С. Войтенко, А. В. Попова та ін. Незважаючи на наявність окремих досліджень, категорія охоронного фондового правовідношення та санкції, що застосовуються в цих правовідносинах, залишаються практично не дослідженими в науці.

Мета дослідження: визначити особливості застосування анулювання ліцензії як адміністративно-господарської санкції за недовірені правопорушення на фондовому ринку, дослідити підстави та порядок її застосування, запропонувати зміни та доповнення до чинного законодавства, що регулює досліджувані правовідносини.

Адміністративно-господарські санкції поділяють на майнові та організаційно-правові [4, с. 181; 5, с. 5]; їх перелік (ст. 239 ГК України) є невичерпним, а процедура застосування

визначена в значній кількості підзаконних актів.

У складі організаційних адміністративно-господарських санкцій на фондовому ринку можна виділити групу санкцій, пов'язаних з анулюванням ліцензій, свідоцтв, дозволів учасників фондового ринку. До цієї групи належить адміністративно-господарська санкція у формі зупинення на строк до одного року або анулювання ліцензії на право провадження професійної діяльності на фондовому ринку, передбачена ч. 2 статті 16 Закону України від 2.03.2015 р. «Про ліцензування видів господарської діяльності» [6], п. 6 ч. 1 ст. 4 Закону України від 14.08.2014 р. № 1644-VII «Про санкції» [7], ч. 2 ст. 11 Закону України від 30.10.1996 р. № 448/96-ВР «Про державне регулювання ринку цінних паперів» [8] та ч. 5 ст. 24 Закону України від 14.10.2014 р. № 1702-VII «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» [9]. При цьому, якщо в ч. 2 ст. 11 Закону «Про державне регулювання ринку цінних паперів», п. 6 ч. 1 ст. 4 Закону «Про санкції» передбачено як зупинення, так і анулювання ліцензії, то в ч. 2 ст. 16 Закону «Про ліцензування видів господарської діяльності» та ч. 5 ст. 23 Закону «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму» — тільки анулювання.

Зупинення дії ліцензії — зупинення на строк до одного року дії ліцензії

в разі порушення ліцензіатом законодавства (п. 2 р. I Порядку зупинення дії та анулювання ліцензії на окремі види професійної діяльності на фондовому ринку (ринку цінних паперів), затвердженого рішенням НКЦПФР від 14.05.2013 р. № 816 [10] (далі — Порядок № 816).

Анулюванням ліцензії визнається позбавлення ліцензіата права на провадження виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, шляхом прийняття органом ліцензування рішення про анулювання його ліцензії (ч. 1 ст. 16 Закону «Про ліцензування видів господарської діяльності»). Така санкція призводить до припинення відповідного права, а отже, не може бути застосована тимчасово, скасована або змінена.

Аналіз підстав застосування анулювання ліцензії (п. 1 розд. IV Порядку № 816) свідчить, що ця санкція застосовується НКЦПФР:

1) як адміністративно-господарська санкція за вчинення господарського правопорушення на фондовому ринку:

а) з власної ініціативи в разі вчинення порушення, визначеного пп. 4–9, 12–14, 16–18 розд. IV Порядку № 816;

б) з ініціативи АМКУ у формі подання АМКУ у зв'язку з вчиненням ліцензіатом під час дії ліцензії порушення законодавства про захист економічної конкуренції;

2) як адміністративний засіб реагування (впливу):

а) з ініціативи НКЦПФР у разі нездійснення ліцензіатом певного виду професійної діяльності на фондовому ринку протягом року (у т.ч. із дати отримання ліцензії) (наприклад,

рішення НКЦПФР від 8 жовтня 2015 р. [11]);

б) з ініціативи ліцензіата шляхом подання заяви про анулювання ліцензії у зв'язку з припиненням професійної діяльності на фондовому ринку або припиненням ліцензіата в результаті реорганізації (поділу, злиття, приєднання, перетворення) або ліквідації;

в) з ініціативи уповноваженого державного органу, що забезпечує ведення ЄДР юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців у разі внесення до нього запису про проведення державної реєстрації припинення юридичної особи (ліцензіата) у результаті її ліквідації, визнання її банкрутом, у т.ч. за рішенням суду, відповідно до законодавства;

г) за ініціативою НБУ у разі відкликання ліцензії на здійснення банківських операцій (для банків);

г) у разі виключення небанківської фінансової установи, яка не є професійним учасником фондового ринку, із відповідного державного реєстру фінансових установ.

Це суперечить положенням ГК України, який визначає анулювання ліцензії (патенту) на здійснення суб'єктом господарювання окремих видів господарської діяльності виключно як адміністративно-господарську санкцію (ст. 239 ГК України), підставою для застосування якої є господарське правопорушення — порушення встановлених законодавчими актами правил здійснення господарської діяльності, а метою — припинення порушення та ліквідація його наслідків (ч. 1 ст. 238 ГК України).

П. 1 ч. 1 ст. 3 Закону України «Про санкції» визначає однією з підстав для застосування санкцій дії іноземної держави, іноземної юридичної чи фізичної особи, інших суб'єктів, які створюють реальні та/або потенційні загрози національним інтересам, національній безпеці, суверенітету й територіальній цілісності України, сприяють терористичній діяльності та/або порушують права і свободи людини і громадянина, інтереси суспільства та держави, призводять до окупації території, експропріації чи обмеження права власності, завдання майнових втрат, створення перешкод для сталого економічного розвитку, повноцінного здійснення громадянами України належних їм прав і свобод.

П. 9 ч. 2 ст. 16 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» однією з підстав анулювання ліцензії визначає акт про документальне підтвердження встановлення факту контролю (вирішального впливу) над діяльністю ліцензіата осіб інших держав, що здійснюють збройну агресію проти України. Із цієї підстави НКЦПФР прийняла рішення від 24.07.2015 р. про анулювання ліцензій на провадження професійної діяльності на фондовому ринку п'яти банківських установ із російськими власниками — ПАТ «Акціонерний комерційний промислово-інвестиційний банк», ПАТ «ВТБ БАНК», ПАТ «БМ БАНК», ПАТ «ВіЕс Банк», ПАТ «ДОЧІРНІЙ БАНК СБЕРБАНКУ РОСІЇ» [12] та від 6 жовтня 2015 р. — про анулювання ліцензії ПАТ «Фондова біржа ПФТС» на провадження діяльності з організації торгівлі на

фондовому ринку [13], що фактично обумовило монополізацію діяльності з організації торгівлі на фондовому ринку в особі ПАТ «Фондова біржа «Перспектива». Рішення НКЦПФР від 24.07.2015 р. залишено в силі Експертно-апеляційною радою з питань ліцензування при Державній регуляторній службі України. Рішення НКЦПФР від 6 жовтня 2015 р. про анулювання ліцензій ПФТС та аналогічне рішення НКЦПФР стосовно Української фондової біржі були скасовані рішенням Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування при Державній регуляторній службі від 26 січня 2016 р.

Відповідно до ст. 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» професійна діяльність на ринку цінних паперів ліцензується з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні», однак умови ліцензування професійної діяльності на фондовому ринку та підстави для відмови у видачі ліцензії визначаються ст.ст. 27-1 та 27-2 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок».

Прикінцевими та перехідними положеннями Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» передбачено, що він набирає чинності через три місяці з дня його опублікування, а ліцензії на провадження видів господарської діяльності, що на день набрання чинності вказаним Законом були чинними, продовжують діяти. З метою дотримання принципу стабільності законодавства та забезпечення сприятливого інвестиційного клімату в Україні, вважаю, що

умови ліцензування повинні залишатися незмінними протягом строку дії ліцензії. Відповідно до ст. 18 Закону України від 18 вересня 1991 р. «Про інвестиційну діяльність» [14] держава гарантує стабільність умов здійснення інвестиційної діяльності, додержання прав і законних інтересів її суб'єктів.

На мою думку, п. 9 ч. 2 ст. 16 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» не передбачає складу господарського правопорушення, а отже немає підстав для застосування адміністративно-господарської санкції у формі анулювання ліцензії, і вказана норма має бути виключена із закону. Вважаю, що заборона участі в заявнику (ліцензіаті) з правом контролю (вирішального впливу) над діяльністю ліцензіата осіб інших держав, що здійснюють збройну агресію проти України, повинна бути включена як ліцензійна умова до ст.ст. 27-1 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок», оскільки фактично впроваджує обмеження на участь іноземного капіталу окремих країн у професійних учасниках фондового ринку України.

Відповідальність за порушення цієї норми слід передбачити в ст. 11 Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів» шляхом впровадження механізму добровільного, а за відсутності згоди власника — примусового продажу через систему електронних торгів, у порядку, визначеному Міністерством юстиції України для примусової реалізації майна, або на фондовій біржі частки в статутному капіталі/пакета акцій ліцензіата — професійного учасника

фондового ринку шляхом проведення аукціону, організованого за ініціативою НКЦПФР, із перерахуванням отриманих коштів учасникові (акціонерові) — власникові реалізованої частки/пакета акцій у разі встановлення та документального підтвердження актом НКЦПФР факту контролю (вирішального впливу) над діяльністю ліцензіата осіб інших держав, що здійснюють збройну агресію проти України, створюють реальні та/або потенційні загрози національним інтересам, національній безпеці, суверенітету й територіальній цілісності України, сприяють терористичній діяльності та/або порушують права та свободи людини й громадянина, інтереси суспільства та держави, вчиняють дії, що призводять до окупації території, експропріації чи обмеження права власності, завдання майнових втрат, створення перешкод для сталого економічного розвитку, повноцінного здійснення громадянами України належних їм прав і свобод, після завершення 30 календарних днів із дня складання такого акта. Пропозиції до законодавства, що містять обґрунтовані вище положення, включено до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення державного регулювання фондового ринку» № 3725 від 28.12.2015 р. [15].

Рішенням від 8 жовтня 2015 р. НКЦПФР анулювала 42 ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку — діяльності з торгівлі цінними паперами, у тому числі на здійснення дилерської діяльності (4 ліцензії), брокерської

діяльності (3 ліцензії), андерайтингу (34 ліцензії) та управління цінними паперами (1 ліцензія) [16], видані переважно банківським установам, у зв'язку з нездійсненням ліцензіатами цього виду професійної діяльності на фондовому ринку протягом року, а саме протягом 2014 року та I-II кварталів 2015 року на підставі пп. 10 п. 1 розд. IV Порядку зупинення дії та анулювання ліцензії на окремі види професійної діяльності на фондовому ринку (ринку цінних паперів), затвердженого рішенням НКЦПФР від 14.05.2013 р. № 816. Голова НКЦПФР Тимур Хромаєв прокоментував таке рішення, посилаючись на європейську практику, а саме Директиву 2014/65/ЄС від 15.05.2014 р. про ринки фінансових інструментів, MiFID II (Directive 2014/65/EU of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 on markets in financial instruments and amending Directive 2002/92/EC and Directive 2011/61/EU) [17], яка передбачає, що якщо компанія не використовує ліцензію протягом 12-24 місяців із моменту її видачі — точний термін визначається національними регуляторами — регулятор має право прийняти рішення про її відкликання.

Проте зазначені рекомендації ЄС стосуються працюючих, сформованих фондових ринків із значною кількістю професійних учасників, які повністю забезпечують провадження відповідного виду діяльності. Фондовий ринок України наразі переживає скрутний стан. До того ж аналіз наведеної норми свідчить, що мова йде: 1) про можливість, а не обов'язковість вжиття відповідного заходу впливу; 2) заходом реагування в Директиві ЄС

визначено відкликання ліцензії, а не анулювання. У досліджуваних випадках у вітчизняне законодавство необхідно впровадити механізм відкликання ліцензії як захід впливу, а не санкцію, що має інші підстави, механізм застосування та передбачає можливість відновлення ліцензії за зверненням суб'єкта господарювання.

У літературі окремі вчені пропонують встановити виключно судовий порядок анулювання ліцензій [18, с. 14; 19, с. 21], що посилить гарантії та процесуальні можливості захисту прав суб'єктів господарювання, неупередженість розгляду справи, але має недоліки: високий ступінь формалізованості, тривалість і витратність [20, с. 122]. Вважаю, що з метою забезпечення оперативного впливу на порушника зазначені санкції можуть застосовуватися в адміністративному порядку спеціально уповноваженим органом (НКЦПФР) на підставі постанови про вчинення правопорушення на фондовому ринку у випадках, визначених законом [8; 6; 9]. Застосування цих санкцій може бути оскаржено до Експертно-апеляційної ради з питань ліцензування при Державній регуляторній службі України [6] або до адміністративного суду.

Пропонується впровадження процедури відкликання ліцензії як адміністративного заходу реагування (впливу), змістом якого є припинення за рішенням НКЦПФР права на провадження ліцензіатом окремого виду професійної діяльності на фондовому ринку з таких підстав: а) заява ліцензіата про відкликання ліцензії у зв'язку з припиненням

професійної діяльності на фондовому ринку або припиненням ліцензії та в результаті реорганізації (поділу, злиття, приєднання, перетворення) або ліквідації; б) внесення уповноваженим державним органом (особою) до ЄДР юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців запису про проведення державної реєстрації припинення юридичної особи (ліцензії) у результаті її ліквідації, визнання її банкрутом, зокрема за рішенням суду, відповідно до законодавства; в) нездійснення ліцензіатом певного виду професійної діяльності на фондовому ринку протягом року (у т. ч. із дати отримання ліцензії); г) відкликання ліцензії на здійснення банківських операцій — для банків; ґ) виключення небанківської фінансової установи, яка не є професійним учасником фондового ринку, із відповідного державного реєстру фінансових установ.

Від анулювання й відкликання ліцензії слід відрізнити процедури припинення дії ліцензії та визнання ліцензії недійсною — позбавлення документа (ліцензії) юридичної сили, що не є адміністративно-господарськими санкціями. До підстав припинення чинності ліцензії слід віднести її втрату, пошкодження, переоформлення, непереоформлення у встановлений законом строк, скасування ліцензування виду господарської діяльності. До підстав визнання ліцензії недійсною — несплату за видачу ліцензії у строк, визначений законом, видачу ліцензії з порушенням вимог закону, у т. ч. за наявності підстав для відмови у видачі ліцензії, передбачених ст. 27-2

Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок».

З метою усунення зазначеної вище колізії та узгодження вітчизняного законодавства з Директивою 2014/65/ЄС від 15 травня 2014 р. про ринки фінансових інструментів (MiFID II) (Directive 2014/65/EU of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 on markets in financial instruments and amending Directive 2002/92/EC and Directive 2011/61/EU) [17] пропонуємо запровадити у вітчизняне законодавство про цінні папери в досліджуваних випадках процедур відкликання, припинення дії ліцензії та визнання ліцензії недійсною як адміністративних заходів реагування (впливу), надавши право прийняття відповідного рішення НКЦПФР, і законодавчо визначити, зокрема в ст. 11 Закону «Про державне регулювання ринку цінних паперів», підстави зупинення, анулювання, відкликання, припинення дії ліцензії та визнання недійсною ліцензії на право провадження професійної діяльності на фондовому ринку. Відповідні пропозиції викладено в проекті Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення державного регулювання фондового ринку» №3725 від 28.12.2015 р. [15].

Перспективи подальших наукових досліджень передбачають проведення спеціальних наукових досліджень охоронних фондових правовідносин та господарсько-правових санкцій, що застосовуються до учасників фондового ринку за договірні та недоговірні господарські правопорушення.

Список використаних джерел:

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV / Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 18. — Ст. 144.
2. Щербина В. С. Господарсько-правова відповідальність : галузевий підхід, особливості застосування та напрями подальших наукових досліджень / В. С. Щербина // Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. — 2013. — № 3(97). — С. 10–16.
3. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / За заг. ред. В. К. Макутова. — К. : Юрінком Інтер, 2004. — 688 с.
4. Щербина В. С. Адміністративно-господарські санкції в системі заходів господарсько-правової відповідальності / В. С. Щербина // Вісник господарського судочинства. — 2006. — № 2. — С. 180–185.
5. Татюкова З. Ф. Підстави, види та форми господарсько-правової відповідальності : автореф. дис. канд. юрид. наук : 12.00.04 / З. Ф. Татюкова; НАН України, Ін-т екон.-прав. дослідж. — Донецьк, 2010. — 19 с.
6. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 2 березня 2015 р. № 222-VIII // Офіційний вісник України. — 2015. — № 25. — Ст. 722.
7. Про санкції : Закон України від 14 серпня 2014 р. № 1644-VII // ВВР. — 2014. — № 40. — Ст. 2018.
8. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні : Закон України від 30 жовтня 1996 р. № 448/96-ВР // ВВР. — 1996. — № 51. — Ст. 292.
9. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1702-VII // ВВР. — 2014. — № 50–51. — Ст. 2057.
10. Про затвердження Порядку зупинення дії та анулювання ліцензії на окремі види професійної діяльності на фондовому ринку (ринку цінних паперів) : Рішення НКЦПФР від 14 травня 2013 р. № 816 // Офіційний вісник України. — 2013. — № 49. — Ст. 1761.
11. Про анулювання ліцензій на провадження професійної діяльності на фондовому ринку — діяльності з торгівлі цінними паперами : Рішення НКЦПФР від 8 жовтня 2015 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.nssmc.gov.ua/press/news/nkcpfr_anulyuvala_42_licenziyi_na_provadzhennya_profesijnoyi_diyalnosti_na_fondovomu_rinku.
12. Рішення НКЦПФР від 24 липня 2015 р. про анулювання ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку ПАТ «Акціонерний комерційний промислово-інвестиційний банк», ПАТ «ВТББАНК», ПАТ «БМБАНК», ПАТ «ВіЕс Банк», ПАТ «ДОЧІРНІЙ БАНК СБЕРБАНКУ РОСІЇ». [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.nssmc.gov.ua/press/news/nkcpfr_oprilyudneno_rezultati_zasidannya_regulyatora_fondovogo_rinku4.
13. Рішення НКЦПФР від 6 жовтня 2015 року про анулювання ліцензії ПАТ «Фондова біржа ПФТС» на провадження діяльності з організації торгівлі на фондовому ринку. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.nssmc.gov.ua/press/news/nkcpfr_anulyuvala_licenziyu_fondovoyi_birzhi_pfts.
14. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18 вересня 1991 р. / Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 47. — Ст. 646.
15. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення державного регулювання фондового

ринку: проект Закону України №3725 від 28.12.2015 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=57579.

16. Рішення НКЦПФР від 8 жовтня 2015 року НКЦПФР про анулювання ліцензій на провадження професійної діяльності на фондовому ринку — діяльності з торгівлі цінними паперами. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.nssmc.gov.ua/press/news/nkcpr_anulyuvala_42_licenziyi_na_provazhennya_profesijnoyi_diyalnosti_na_fondovomu_rinku.

17. Directive 2014/65/EU of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 on markets in financial instruments and amending Directive 2002/92/EC and Directive 2011/61/EU. [Електронний

ресурс]. — Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2014:173:FULL&from=EN>.

18. Бекірова Е. Е. Правове регулювання ліцензування певних видів господарської діяльності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 / Е. Е. Бекірова; НАН України. Ін-т екон.-прав. дослідж. — Донецьк, 2006. — 17 с.

19. Кувакина Т. В. Ответственность профессиональных участников рынка ценных бумаг : дисс. ... к. ю. н. : 12.00.03 / Т. В. Кувакина. — М., 2006. — 193 с.

20. Бурило Ю. П. Щодо вдосконалення адміністративно-господарських санкцій в інформаційному секторі економіки / Ю. П. Бурило // Юрист України. — 2013. — № 2. — С. 119–125.

Кологойда А. В. Аннулирование лицензии на право осуществления профессиональной деятельности на фондовом рынке: отдельные проблемы правоприменения

В статье исследованы основания и особенности применения санкций, связанных с аннулированием лицензий на право осуществления профессиональной деятельности на фондовом рынке, что приводит к прекращению соответствующего права. Основанием для применения такой санкции является хозяйственное правонарушение, а целью — прекращение нарушения и ликвидация его последствий. Предложено дополнить норму закона правом принудительной продажи через систему электронных торгов или на фондовой бирже доли в уставном капитале/пакета акций профессионального участника фондового рынка в случаях, предусмотренных законом.

Выделено процедуры отзыва лицензии, прекращения действия лицензии и признания лицензии недействительной. Отзыв лицензии определен как административная мера воздействия, которая влечет прекращение по решению НКЦБФР права на осуществление лицензиатом отдельного вида профессиональной деятельности на фондовом рынке. К основаниям прекращения лицензии отнесено ее утрату, повреждение, переоформление, непереоформление в установленный законом срок, отмену лицензирования вида хозяйственной деятельности. Основаниями признания лицензии недействительной определены неуплата за выдачу лицензии в срок, определенный законом, выдача лицензии с нарушением требований закона, в т.ч. при наличии оснований для отказа в выдаче лицензии.

Ключевые слова: ценные бумаги, административно-хозяйственные санкции, аннулирование лицензии, приостановление лицензии, отзыв лицензии, недействительность лицензии.

O. V. Kologoida. The Cancellation of the Stock Market Professional Activity License: Enforcement Issues

The article is devoted to the grounds and features of the cancellation of the stock market professional activity license sanction use. The cancellation of license involve the termination of the stock market professional activity right.

Based on the Part 1 of the Article 238 of the Commercial Code of Ukraine, it was concluded that the economic offenses are the basis for applying such sanctions. This is a violation of the stock market economic activity legislation rules. The goal is to stop the violation and to eliminate its consequences.

A new type of the administrative sanctions is proposed to implement. This is the forced sale of the share in the authorized capital / the share of the professional stock market participant through the electronic trading or on the Stock Exchange. Such sale is carried out by the auction with the transfer of the received funds to the sold share owner. The grounds of such penalties application are established by law. The procedures such as the license withdrawal, the termination of the license and the license invalidity are highlighted. The withdrawal of the license is defined as an administrative way of influence which entails the termination of the licensee right to engage in the stock market specific professional activities by the National Commission on Securities and Stock Market of Ukraine decision. The grounds for the license withdrawal are defined.

The termination of the license and the license invalidity include the document (license) deprivation void. They are not the administrative and economic sanctions. By reason of the license termination are referred its loss or damage, or renewal, or not renewal in the law term established, the abolition of the business type licensing. The non-payment of the license fee within the term defined by the law, the issuance of the license with violation of the law, including if there were grounds for denial of the license are defined the grounds of the invalidity of the license under the Article 27-2 of the Law of Ukraine «On the Securities and the Stock Market».

The grounds of the license withdrawal, the termination of the license and the license invalidity are offered to determine in the Article 11 of the Law of Ukraine «On the State Regulation of the Securities».

Key words: securities, the administrative and economic sanctions, the license withdrawal, the termination of the license, the license invalidity.

Стаття надійшла до друку 10 червня 2016 р.